

Na osnovu člana 36. Statuta Općine Ilidža („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 5/98) i Memoranduma o razumijevanju - projekat „Ugovor“ potpisanog između Općine Ilidža i Odjela za demokratizaciju Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovini dana 17.03.2005. godine, Općinsko vijeće Ilidža na 30. redovnoj sjednici održanoj 22.05.2008. godine donosi

STRATEGIJU PARTNERSTVA OPĆINE ILIDŽA

I. Uvod

Strategija partnerstva

Strategija partnerstva predstavlja dokument koji osigurava institucionalizaciju partnerstva između lokalne vlasti i građana, neformalnih interesnih grupa građana, zatim udruženja, mjesnih zajednica općine Ilidža i, po potrebi, drugih institucija. Ona definiše aktivnosti koje se provode u partnerstvu, a njome lokalna uprava iskazuje podršku sudjelovanja građana u odlučivanju od njihovog zajedničkog interesa. Strategijom partnerstva stvara se pozitivno okruženje za sudjelovanje građana u upravljanju i rješavanju pitanja koja su u njihovom interesu.

Partnerstvo lokalne vlasti s građanima

Partnerstvo lokalne vlasti s građanima znači institucionalizirani dijalog između ove dvije strane, a one saraduju u ostvarivanju zajedničkog cilja kroz kreiranje i provođenje aktivnosti, odn. projekata usmjerenih ka rješavanju zajednički prepoznatih problema i podjeli odgovornosti za opću društvenu korist.

Osnovne karakteristike partnerstva

Partnerski projekti zasnivaju se na sljedećim karakteristikama:

- Uključeni partneri dijele zajednički cilj ili viziju;
- uključeni partneri doprinose cjelokupnom provođenju aktivnosti;
- uključeni partneri dijele odgovornost za cjelokupno provođenje aktivnosti;
- u projektima dolazi do uspostavljanja institucionaliziranih mehanizama za pokretanje, provođenje i ocjenjivanje uspješnosti partnerstava.

Glavni cilj partnerstva s građanima

Cilj partnerstva jeste omogućavanje snažnijeg razvoja lokalnih resursa i poboljšanje kvalitete života građana u općini Ilidža kroz uspostavljanje stalne saradnje s lokalnom upravom. Time se doprinosi stvaranju informiranog i aktivnog građanskog društva koje samostalno djeluje kao ravnopravan partner vlastima.

Svrha partnerstva s građanima

Svrha partnerstva je organizacijsko, finansijsko i programsko jačanje i razvoj udruženja i grupa građana, mjesnih zajednica i drugih u cilju njihovog povezivanja, kvalitetnijeg djelovanja i osnaživanja volonterskog angažmana, kako bi se općina razvijala i prospješivala životni standard svojih građana.

Motivi za partnerstvo

Općina Ilidža prepoznala je mogućnosti za bolje korištenje vlastitih resursa u saradnji s građanima koja se ogleda u sinergetskom uvezivanju različitih, ali neophodnih elemenata koji će povoljno utjecati na povećanje odgovornosti, razumijevanja i povjerenja između lokalne vlasti i građana.

Pravna osnova za partnerstvo i Strategiju partnerstva

Općina Ilidža u skladu s projektom „Ugovor“, koji je u martu 2005. g. potpisan s Misijom OSCE-a u BiH, u okviru jednog od pet ugovornih modula obavezala se na izradu strategije partnerstva.

U skladu s Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi (EPLSU) i Preporuka koje su potom uslijedile, zakonodavstvo u Bosni i Hercegovini obuhvaća osnovna načela sudjelovanja građana kroz entitetske zakone o lokalnoj samoupravi i kroz druge zakonske akte koji reguliraju nadležnosti jedinica lokalne samouprave.

U Federaciji Bosne i Hercegovine Zakon o principima lokalne samouprave (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, br. 49/06) osigurava osnovu za različite oblike sudjelovanja građana i razvoj partnerskog odnosa između građana i lokalnih vlasti. Prema Članu 3. Zakona "Lokalna samouprava se organizira i vrši u općinama i gradovima kao jedinicama lokalne samouprave i provode je organi jedinica lokalne samouprave i građani u skladu sa Ustavom, zakonom i statutom jedinice lokalne samouprave". Član 39. Zakona definira javnost rada na način koji garantira uspostavljanje mehanizama za učinkovit politički nadzor. Najvažniji propisi vezani za sudjelovanje građana sadržani su u poglavlju IX, koje regulira direktno sudjelovanje građana u procesu donošenja odluka, te poglavlju VI, koje regulira pitanja samouprave u zajednici.

Pravna osnova za razvoj partnerstva može se naći i u drugim zakonskim propisima kao što je Zakon o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06 i 70/06) koji u Članu 7. obavezuje tijelo koje provodi proceduru nabavke da će osnovati komisiju, dopuštajući osobama van ugovorene strane da budu članovima komisije. Iz tog razloga moguće je razviti partnerski odnos s građanima i u okviru ove oblasti rada lokalnih vlasti.

Tipovi partnerstva i fokus Strategije partnerstva

Lokalna uprava definira tri oblika partnerstva, i to:

- javni sektor – javni sektor,
- javni sektor – privatni sektor i
- javni sektor – građani.

Partnerstvo između javnog sektora i građana predstavlja predmet ovog dokumenta i u skladu je s nastojanjima da se ostvari partnerstvo kao najviši nivo dijaloga između lokalnih vlasti (javni sektor) i građanskog društva u općini Ilidža. Pri tome su u centru pažnje dva osnovna vida partnerstva:

- 1) partnerstvo u utvrđivanju standarda u pružanju usluga i
- 2) partnerstvo u provođenju općinskih zadataka i odgovornosti.

II. Proces partnerstva

Strategija partnerstva predstavlja koncept kojim se želi razviti partnerstvo između građana i Općine Ilidža putem sveobuhvatnog projektnog ciklusa koji se sastoji iz četiri faze:

1. Prepoznavanje problema
2. Izrada plana djelovanja
3. Provođenje plana djelovanja
4. Praćenje provođenja i vrjednovanje provedenog plana djelovanja

1. Prepoznavanje problema ili potrebe

Prva faza partnerstva predstavlja zajedničko prepoznavanje problema ili potrebe koja se treba riješiti u partnerstvu, i to na sljedeće načine:

- konsultacijama s već uspostavljenim tijelom za partnerstvo, ili s općinskim načelnikom, ili nadležnim pomoćnikom općinskog načelnika ili redovnim sastancima lokalnih vlasti u mjesnim zajednicama, javnim raspravama i sl.;
- jedna strana preuzima inicijativu da iznese određeno pitanje kao problem, a druga strana se složi – čak i bez prethodnog dijaloga;
- istraživanjem javnog mnijenja koje provodi Općina Ilidža kako bi utvrdila vide li građani određeno pitanje kao problem, a potom preuzimaju dalje odgovarajuće korake u skladu s izraženim mišljenjem građana.

Bez obzira na to koja se procedura primjenjuje za zajedničko prepoznavanje problema ili potrebe, partnerstvo se u ovoj fazi ogleda kroz:

1. utvrđivanje zajedničke vizije (potreba da se riješi prepoznati problem ili zadovolji potreba),
2. sve strane dijele određeni nivo odgovornosti za odabir jednog problema ili potrebe kao prioritete nad ostalima,
3. moguće konsultacije i kompromise koje bi trebalo ostvariti prije donošenja konačne odluke o prepoznatom problemu ili potrebi.

2. Zajednička izrada plana djelovanja

Zajedničkom izradom plana djelovanja rješava se prepoznati problem ili potreba kroz sudjelovanje svih partnera i njihovog doprinosa. Obje strane sudjeluju u procesu donošenja odluka i dijele odgovornost za konačni rezultat. Nivo doprinosa svakog partnera mijenja se u ovisnosti o prirodi problema ili potrebe i nivou stručnosti potrebnoj za njegovo rješavanje – jednak doprinos nije uvjet.

3. Provođenje plana djelovanja

Provođenje plana djelovanja podrazumijeva sudjelovanje svih partnera, ali ne pretpostavlja njihov jednak doprinos ovoj aktivnosti.

Partneri su odgovorni za provođenje aktivnosti u skladu sa zajednički dogovorenim planom djelovanja i odgovorni su za rezultate.

Doprinos provođenju aktivnosti može se dati u različitim oblicima i podijeliti na osnovu različitih kriterija koji ne moraju utjecati na status partnerstva, pošto ono ne mora podrazumijevati jednak doprinos u svim mogućim vidovima. U provođenje se, također, mogu uključiti vanjski saradnici ili druge institucije koje mogu dati dodatni doprinos svojim kapacitetima i stručnošću.

4. Praćenje izvršavanja (monitoring) i vrjednovanje provođenja (evaluacija) plana djelovanja

Faza praćenja izvršavanja i vrjednovanje provođenja plana djelovanja podrazumijeva mehanizme kojim će se zajednički nadgledati provodi li se plan onako kako je dogovoreno, te kojim će se vrjednovati njegov rezultat. To može biti:

- mješovita radna grupa predstavnika lokalne uprave i građana koja će pratiti tekuće i predstojeće, te vrjednovati provedene aktivnosti,
- ispitivanja građana,
- izvještavanje.

Partneri koji su zajednički identificirali problem ili potrebu, izradili plan djelovanja za rješavanje tog problema i zajednički ga proveli, mogu također zajednički pratiti provođenje plana i vrjednovati njegov utjecaj. Ovo je važno i kada je ugovorena treća strana za provođenje plana djelovanja. Ova faza poboljšava održivost prakse partnerstva i povećava međusobno povjerenje, te pojačava zajedničku odgovornost svih strana uključenih u partnerstvo i dalje promovira javnost u radu lokalne zajednice.

4.1. Obrazac plana djelovanja

Kao obrazac po kojem se izrađuje konkretan plan djelovanja u cilju provođenja određenog projekta koji rješava prepoznati problem može se koristiti ovaj koji se nalazi u prilogu Strategije partnerstva (prilog 2).

4.2. Evaluacija i monitoring provođenja plana djelovanja

U cilju što kvalitetnijeg provođenja projekta i radi mogućnosti javnog praćenja svih koraka iz plana djelovanja, najbolje je i najpraktičnije za tu potrebu koristiti obrazac koji je priložen Strategiji partnerstva. U njoj su predstavljeni rezultati praćenja (monitoringa) i vrjednovanja (evaluacije) provođenja aktivnosti i njihove kvalitete.

Evaluaciju treba obavljati radno tijelo za partnerstvo u saradnji s partnerima.

Pitanja koja se mogu postaviti u tu svrhu mogu biti sljedeća:

- Je li aktivnost provedena po planu djelovanja?
- Jesmo li obuhvatili ciljnu grupu?
- Je li aktivnost provedena na vrijeme?
- Jesu li partneri dobro obavili svoj dio obaveza?
- Je li aktivnost dovela do željenog rezultata?
- Može li aktivnost poslužiti kao dobar primjer iz prakse?

Monitoring je od odlučujuće važnosti za to da dinamika sudjelovanja partnera ostane prisutna u svim fazama provođenja. Osim toga, monitoring na vrijeme usmjerava ukoliko je potrebno mijenjati plan djelovanja.

Poželjno je da je monitoring javan, tj. dostupan svima jer pruža informacije široj javnosti, a osobama koje se izravno bave provođenjem aktivnosti omogućuje praćenje rada partnera i uvezivanje s njim(a) na zajedničkim aktivnostima. Druga zainteresirana udruženja i građani mogu se obratiti jednom od partnera ukoliko se žele uključiti u provođenje projekta.

III. Područja u lokalnoj upravi i javnim poslovima koja su otvorena za partnerstvo

Partnerstvo između građana i Općine Ilidža u partnerskom provođenju aktivnosti i općinskih zadataka i odgovornosti kroz zajednički doprinos i podjelu odgovornosti moguće je u sljedećim područjima od važnosti za cjelokupni razvoj općine Ilidža:

- privredni razvoj;
- demokratizacija društva;
- društveni razvoj, socijalna pomoć, rad s mladima, kultura i sport;
- zaštita životne sredine;
- infrastruktura kao i
- druge oblasti iz Strategije razvoja Općine Ilidža.

IV. Potencijalni partneri Općini Ilidža i njihova uloga

U razvoju partnerstva koje se odnosi na uspostavljanje standarda u pružanju usluga, lokalna vlast može zajednički djelovati s pojedinim građanima, kao i formalnim ili neformalnim grupama građana (korisnicima pojedinih usluga).

Za partnerstva u provođenju općinskih zadataka i odgovornosti na lokalnom nivou potencijalni partneri iz sektora građanskog društva i javnog sektora mogu biti:

- a) udruženja
- b) mjesne zajednice
- c) ustanove i institucije (škole i vrtići, mediji, javne ustanove i društva, komunalna preduzeća i dr.).

Pridruženi (treći) partner mogu biti i predstavnici privrednog sektora.

V. Raspoloživi mehanizmi i kriteriji za proces partnerstva

Mehanizmi za iniciranje, provođenje i evaluaciju partnerstva trebaju uključiti sljedeće kriterije:

1) Kriteriji za odabir područja partnerstva:

- korist za širu zajednicu,
- dio općinskih strateških razvojnih ciljeva,
- posebne specifične potrebe zajednice ili grupa građana.

2) Kriteriji za odabir partnera:

- javni ugled i stečeni kredibilitet,
- legitimnost i autoritet,
- dokazan kapacitet za planirani doprinos,
- potvrđena pouzdanost i posvećenost,
- dokazana spremnost i sposobnost za partnerski rad.

3) Procedura za prijavljivanje i odabir:

- uspostavljeni mehanizmi i procedura za iniciranje partnerstva bilo s koje strane,
- uspostavljeni mehanizmi za podršku i pokretanje partnerstva,
- postojanje autoriteta i mehanizama za selekciju prijedloga partnerstva.

4) Kriteriji za partnerstvo – finansirano ili dobrovoljno:

- slučajevi u kojima partnerstvo može biti finansirano,
- slučajevi u kojima treba biti dobrovoljno.

5) Budžetske i finansijske odrednice:

- nivo utjecaja građana na budžet za partnerske aktivnosti,
- mogućnost provođenja što više projekata u skladu sa Strategijom partnerstva.

VI. Procedura za prijavljivanje partnerskog projekta

U skladu s gore navedenim mogućnostima prepoznavanja problema, inicijativu za partnersko provođenje projekta može pokrenuti:

1. Općina Ilidža

Općina Ilidža može na osnovu ispitivanja mišljenja građana, na prijedlog općinskog načelnika, službi, Općinskog vijeća ili Radne grupe za partnerstvo raspisati javni poziv za partnersko provođenje projekata.

2. Predstavnik/ci sektora građanskog društva, u skladu s odjeljkom IV.

Predstavnik/ci sektora građanskog društva mogu predložiti partnerski projekt popunjavanjem obrasca u prilogu Strategije partnerstva (prilog 1).

VII. Primjena Strategije za partnerstvo

1. Tijelo zaduženo za primjenu Strategije za partnerstvo

Tijelo zaduženo za primjenu Strategije za partnerstvo naziva se Radna grupa za partnerstvo. Ona broji pet članova, od čega je dvoje članova iz izvršne vlasti, dvoje su vijećnici i jedno je predstavnik građanskog društva.

Predsjedavajući Općinskog vijeća, u saradnji sa svojim tijelima, predlaže vijećnike, udruženja mogu predlagati predstavnika građanskog društva, a općinski načelnik predlaže predstavnike izvršne vlasti, te imenuje Radnu grupu za partnerstvo.

Radna grupa za partnerstvo donijet će svoj poslovnik o radu.

2. Uloga Radne grupe za partnerstvo

Radna grupa za partnerstvo ima prvenstveno sljedeću ulogu u procesu partnerstva:

- razmatranje inicijativa po prijavljenim prijedlozima grupa građana,
- predlaganje partnerskih projekata općinskom načelniku ili nadležnoj općinskoj službi,
- ocjenjivanje usklađenosti prijedloga projekta sa Strategijom razvoja općine i drugim strateškim dokumentima, te u skladu s time predlaganje prioriteta provođenja,
- koordinacija svim neophodnim aktivnostima za definiranje faza u procesu,
- savjetodavna uloga i zalaganje za sinergetsko djelovanje partnera.